

COP29 sağlamlıq-iqlim inteqrasiyası sahəsində irəliləyişlər əldə etdi - ŞƏRH

Azərbaycanın yüksək səviyyədə ev sahibliyi etdiyi COP29 iqlim dəyişikliyinə aktual problemlərinin həllinə yönəlmiş bir sıra mühüm irəliləyişlərlə başa çatıb. Əvvəlki konfranslara əsaslanaraq COP29 iqlim maliyyəsi, sağlamlıq-iqlim inteqrasiyası və beynəlxalq əməkdaşlıq sahələrində irəliləyişlər əldə etdi, baxmayaraq ki, hərtərəfli qlobal öhdəliklərin təmin edilməsində müəyyən problemlər hələ də qalmaqdadır. Ancaq buna baxmayaraq, Azərbaycan dövlətinin bu konfransda yüksək səylə çalışması bir çox uğurlu nəticələrə şərait yaratdı. COP29-un ən mühüm nailiyyətlərindən biri Zərər Fondu üçün əməliyyat təlimatlarının yekunlaşdırılması idi. İlk olaraq, COP27-də konseptuallaşdırılan bu fond iqlimin yaratdığı fəlakətlərdən əziyyət çəkən həssas ölkələrə maliyyə yardımı göstərmək üçün nəzərdə tutulub. Ölkələr maliyyə töhfələri vəd ediblər və fondun effektivliyini təmin etmək üçün mexanizmlər, xüsusilə kiçik ada, inkişaf etməkdə olan dövlətlər və ən az inkişaf etmiş ölkələr (az inkişaf etmiş ölkələr) üçün təsvir edilib.

Bunu **AZƏRTAC**-a açıqlamasında Yəhudi Media Mərkəzinin politoloqu Rüstəm Tağızadə deyib.

Qlobal iqlim maliyyələşdirməsinin növbəti mərhələsi barədə danışan politoloq əlavə edib ki, əvvəlki 100 milyard dollarlıq illik hədəfi əvəz edən yeni çərçivə inkişaf etməkdə olan ölkələrdə təsirlərin azaldılması və uyğunlaşma layihələri üçün əhəmiyyətli resursları təmin etmək məqsədi daşıyır: “Konkret rəqəmlər üzərində danışıqlar davam etsə də, bu addım beynəlxalq ictimaiyyətin maliyyə dəstəyini genişləndirmək öhdəliyini vurğulayır. İlk dəfə olaraq COP29 sağlamlıq və iqlimin kəsişməsinə güclü diqqət yetirdi. Azərbaycan Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) və digər dövlətlərlə əməkdaşlıq edərək İqlim və Sağlamlıq Koalisiyasının yaradılmasına rəhbərlik edib. Bu təşəbbüs siyasətlərin iqlim dəyişikliyinə yaratdığı artan sağlamlıq risklərinə cavab verməsini təmin edərək sağlamlıq nəticələrini iqlim üzrə fəaliyyətin planlaşdırılmasına inteqrasiya etməyə çalışır”.

Rüstəm Tağızadənin sözlərinə görə, COP29-da, həmçinin ölkələr Paris Sazişinə uyğun olaraq müəyyən edilmiş Milli Töhfələrə yenidən baxılmağa dəvət olundu: “Konfrans 2025-ci ilə qədər kritik 1,5°C qlobal istiləşmə həddinə uyğunlaşmağa yönəlmiş təqdimatların yenilənməsini tələb etdi. Mövcud siyasətlər dəyişməz qalarsa, temperaturun 2,9°C-ə qədər yüksələcəyini proqnozlaşdıran cari trayektoriyalar nəzərə alınmaqla, bu hərəkət həyati əhəmiyyət kəsb edir. COP29, həmçinin beynəlxalq karbon bazarlarını tənzimləyən Paris Sazişinin 6-cı maddəsi üzrə də irəliləyiş əldə etdi. Nümayəndələr şəffaflığı artırmaq və davamlı təcrübələri təşviq etmək məqsədilə karbon kredit sistemlərinin tətbiqi üçün qabaqcıl texniki təlimatları təqdim edir. BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının icraçı katibi Saymon Stil təxminən 10 il davam edən çətin fəaliyyətdən sonra COP29-da qlobal karbon bazarı barədə razılığın əldə olunmasını yüksək qiymətləndirib.

Konfransın əsas məqsədi bərpaolunan enerjiyə qlobal keçidin sürətləndirilməsi idi. Yaşıl enerji texnologiyalarına sərmayələri artırmağı öhdəsinə götürən ölkələr qalıtıq yanacaqlardan asılılığın azaldılmasının vacibliyini təbliğ etdilər. Həmçinin Azərbaycana qarşı Fransa və bəzi dövlətlər tərəfindən qarayaxma kampaniyası baş tutmadı. COP29 ərəfəsində boykot çağırışları heç bir nəticə vermədi. Bəzi media qruplarının bu ideyanı əlində bayraq etmək cəhdi boşa çıxdı. Eyni zamanda, bütün dünya Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə artan nüfuzunu əyani şəkildə gördü”.

AZƏRTAC
2024, 26 noyabr